

Gótikus templom Nyírturán

2011 július 09. Flag

Szöveg méret

Mentés

-
-
-

- [0](#)

Még nincs értékelve

Mérték

Magyar Nemzet szombati magazinjának egyik legérdekesebb sorozatát közöljük le folytatásokban, melyben a remek Ludwig Emil megmutatja nekünk a rejtőzködő Magyarország eldugott kincseit, melyek mellett sokszor figyelmetlenül elhaladunk a mindennapi rohanó életünk során. Vigyázzunk ezekre a páratlan kincsekre, hiszen ezek a kincsek alappillérei szeretett Hazánknak.

Tura község Nyíregyházától tíz kilométerre, a Kisvárdán át az ukrán határhoz vezető 4-es főút mentén található. Nevét 1908 óta különböztetik meg a Nyír- el?taggal a Pest megyei Turától; a XX. század elején 970, az 1970-es években 1600 lakosa volt, jelenleg majd kétezren élnek a településen – ami jó hír.

A község neve 1222-ben szerepel első ízben a Váradi regestrumban, egy falubeli ember, Bense Domokos tűzesvas-próbája kapcsán. A bejegyzést csaknem egy évszázados hiátus követi: 1318. február 19-én Károly Róbert adománylevelében bukkan elő ismét a falu, a szabolcsi Szécsföld határosaként, amelyet a király – hűségükért és érdemeikért – Kállai Egyed fiainak, Simonnak és Istvánnak adott. 1342-ben Nagymartoni Pál országbíró elrendelte a környékbeli birtokok újraosztását, a listán újra szerepel Tura, ennél többet azonban nem tudhatunk meg a XIV. századi kútfökről. A nagykállói Kállay család irattárában megőrzött, 1446. évi levél szerint az időben a Sztriteyek, 1462-ben a Kállayak voltak a község földesurai.

Nyírtura templomáról sem szól írott forrás egészen a XV. század végéig. Az 1995 és 1997 közötti régészeti kutatások során feltárt néhány épületrészlet és az egy falkép nem igazolja, hogy létezett egyháza az Árpád-kori falunak, amely túlélte volna a tatárjárást vagy a XIV. századot. A diadalív csúcsíves, a szentélyféli oldalában befalazott főpapi (vagy kegyúri) ülőfülke és az északi oldalon megtalált monstranciartartó falfülke szintén érett gótikus formát mutat. Nem régebbi az 1400-as évek második felénél az a mennyebe emelkedő Krisztust ábrázoló

freskókezdemény sem, amelynek csak a r?t krétával megrajzolt kontúrvonalai készültek el, a kifestése valami oknál fogva elmaradt. A református templom középkori építészeti el?zményeire vonatkozó egyetlen „írott” forrásunk a torony alatti átjáró ünnepélyes bels? kapujának szemöldökkövébe gót számjegyekkel bevéssett 1488-as dátum. Az épület külseje is gótikus: a keletre néz? szentély a nyolcszög három oldalával záródik, sarkain támpillérekkel; az apszisnál alig tágasabb – hét méter széles – hajó déli oldalának három falpillére között egy-egy csúcsíves ablak látható. A templomhajó középkori és a nyugat felé meghosszabbított szakaszának határát mindkét oldalon a XV. századból származó átlós támpillér jelzi. Az itteni eredeti homlokzatot díszítette az a pazar kapuzat, amelyet a b?vítéskor mintegy három és fél méterrel el?bbre, az új falsíkba helyeztek át. E kés? gótikus, sokszorosán egymást keresztez? p?lcatagokkal és számárhátívekkel ékesített portálé kétségkívül a Mátyás kori királyi és f?rangú megrendelések sorába tartozik, s vélhet?en Báthori István erdélyi vajda 1480-as évekbeli nagyszabású építkezéseinek egyik szép „falusi” példánya. Hozzá hasonló kialakítású nyugati bejáratokat éppúgy láthatunk a közeli Nyírbátorban, mint az erdélyi szász városok és er?dök templomain, a medgyesi ferences kolostortól a berethalmi püspökvárig.

A templom régi patrocíniumát nem ismerjük, a turai nép valamikor az 1500-as évek derekán letette a katolikus hitet, és áttált a protestáns vallásra. A református egyháztörténet szerint 1660-ban már állandó gyülekezet használta az öreg egyházat, amelynek 1642-ben ajándékozott úrasztali kelyhet Jármly János és neje, Oláh Erzsébet. A templomot el?ször 1731-ben, majd 1771-ben renoválták, 1821 és 1833 között került sor az épület b?vítésére, amikor kétölnyivel – 21 méter hosszúságúra – megtoldották a hajót. Falábakon nyugvó karzatot emeltek az új szakasz fölé, és 28 méter magas, kés? barokk/klasszicista stílusú tornyot építettek a nyugati homlokzat elé. (A régi ácsolt harangtornyot szétbontották, és eladták a laskodi gyülekezetnek.) 1896-ban kisebb felújítást végeztek az épületen; a 234 kilós öregharang Szlezák László budapesti önt?m?helyében készült 1936-ban.

Ludwig Emil, mno.hu

Ajánló